

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО
ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА
АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО
ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ ВО 2014
ГОДИНА

Скопје, 2015 година

СОДРЖИНА

Вовед

I. Организација и финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување	6
1. Организациска шема на Агенцијата	6
2. Работењето на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување	7
3. Финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување.....	9
II. Реализирани активности во извештајниот период	10
1. Супервизија на пензиските друштва и пензиските фондови	10
1.1 Вонтеренска супервизија.....	10
1.2 Теренска контрола на пензиските друштва, пензиските фондови и чуварите на имот .	14
1.3 Комитет за оценка на ризици.....	16
1.4 Комисија за одлучување по прекршок.....	17
2. Закони и подзаконски акти	17
3. Постапувања поврзани со права на членови, претставки и предлози.....	18
3.1 Известување на трајно и времено распределени лица во задолжителен пензиски фонд	18
3.2 Постапувања по барања	19
3.3 Постапувања по претставки и предлози	20
4. Активности поврзани со агенти на пензиските друштва	20
5. Развивање на свеста на јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови	21
5.1 Активности во насока на развивање на свеста на јавноста	21
6. Подготовка за истражување на јавното мислење на членови на задолжителните пензиски фондови	23
7. Статистичка анализа и изработка на извештаи за капитално финансирано пензиско осигурување.....	23
8. Развој на деловните процеси на Агенцијата.....	24
9. Информатичкиот капацитет на Агенцијата	24
10. Градење и јакнење на капацитетот на човечките ресурси на Агенцијата	25
10.1 Обука во земјата, учество на семинари и конференции	25
10.2 Обука во странство и учество на конференции	27

11. Соработка со институции и организации од земјата и од странство	27
11.1 Соработка со институции од земјата	27
11.2 Соработка со институции од странство и со меѓународни организации	28
12. КРИТП-програма (TAIEX)	30
13. Ревизија за ИСО 9001:2008	31

ВОВЕД

Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (во натамошниот текст: „Агенцијата“) е формирана во рамките на реформата на пензискиот систем, врз основа на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 50/2010, 171/2010, 36/2011, 98/2012, 13/2013, 164/2013 и 44/2014) (во натамошниот текст: Законот). Согласно член 46 од Законот, Агенцијата има својство на правно лице со јавни овластувања утврдени со овој закон и со статут. Нејзин орган е Советот на експерти, а за својата работа одговара пред Собранието на Република Македонија. Целта на нејзиното основање е заштита на интересите на членовите на пензиските фондови и поттикнување на развојот на капитално финансираното пензиско осигурување. Агенцијата врши супервизија на работењето на пензиските друштва и на задолжителните и доброволните пензиски фондови согласно член 47 од Законот, Агенцијата е надлежна:

- да издава, да повлекува и да одзема дозволи за основање на пензиски друштва и одобренија за управување со задолжителни и/или доброволни пензиски фондови;

- да врши супервизија на работењето на пензиските друштва и на пензиските фондови со кои тие управуваат, како и на чуварите на средствата на пензиските фондови и на странските менаџери на средства;

- да го промовира, да го организира и да го поттикнува развојот на капитално финансираното пензиско осигурување во Република Македонија, во соработка со Министерството за труд и социјална политика и да ја развива свеста на јавноста за целите и за принципите на пензиските друштва и на пензиските фондови;

- да донесува акти согласно овој закон и согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, како и стручни упатства, прирачници и слично, во врска со капитално финансираното пензиско осигурување и да иницира донесување прописи и други акти во врска со пензиските друштва и со пензиските фондови со кои тие управуваат.

Во 2014 година, Агенцијата се грижеше за правата и интересите на 373.151 членови на приватните задолжителни пензиски фондови и за 20.433 членови на приватните доброволни пензиски фондови со вкупна вредност на средствата во сите фондови од над 545 милиони евра.

Агенцијата продолжи да ја усовршува својата функција преку интензивирањето на теренската и на вонтеренската контрола на пензиските друштва и на пензиските фондови.

Вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и на доброволните пензиски фондови се вршеше континуирано, врз база на извештаи и информации доставени од пензиските друштва и од останатите институции вклучени во системот, како што се: Фондот на ПИОМ и чуварите на имот на пензиските фондови.

Во вториот и третиот квартал на 2014 година, беше извршена редовна теренска контрола на работењето на двете пензиски друштва и на нивното управување со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (институционална и финансиска контрола), согласно „Годишниот план на Агенцијата за контрола на работењето на пензиските друштва“ за 2014 година. Контролата беше спроведена врз основа на оценка на ризици, непосредно, во просториите на двете друштва и продолжи, посредно, во Агенцијата.

Агенцијата иницираше предлози за измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и активно даваше придонес во текот на нивното изготвување. Исто така, Агенцијата изготви и донесе повеќе подзаконски акти за доуредување на законската материја.

Во 2014 година, Агенцијата ги подготви и ги донесе подзаконските акти кои произлегуваат од Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување.

Како и во изминатите години и во 2014 година Агенцијата продолжи со едукативната кампања, со цел финансиска едукација и развивање на свеста кај младите за значењето на пензиското штедење.

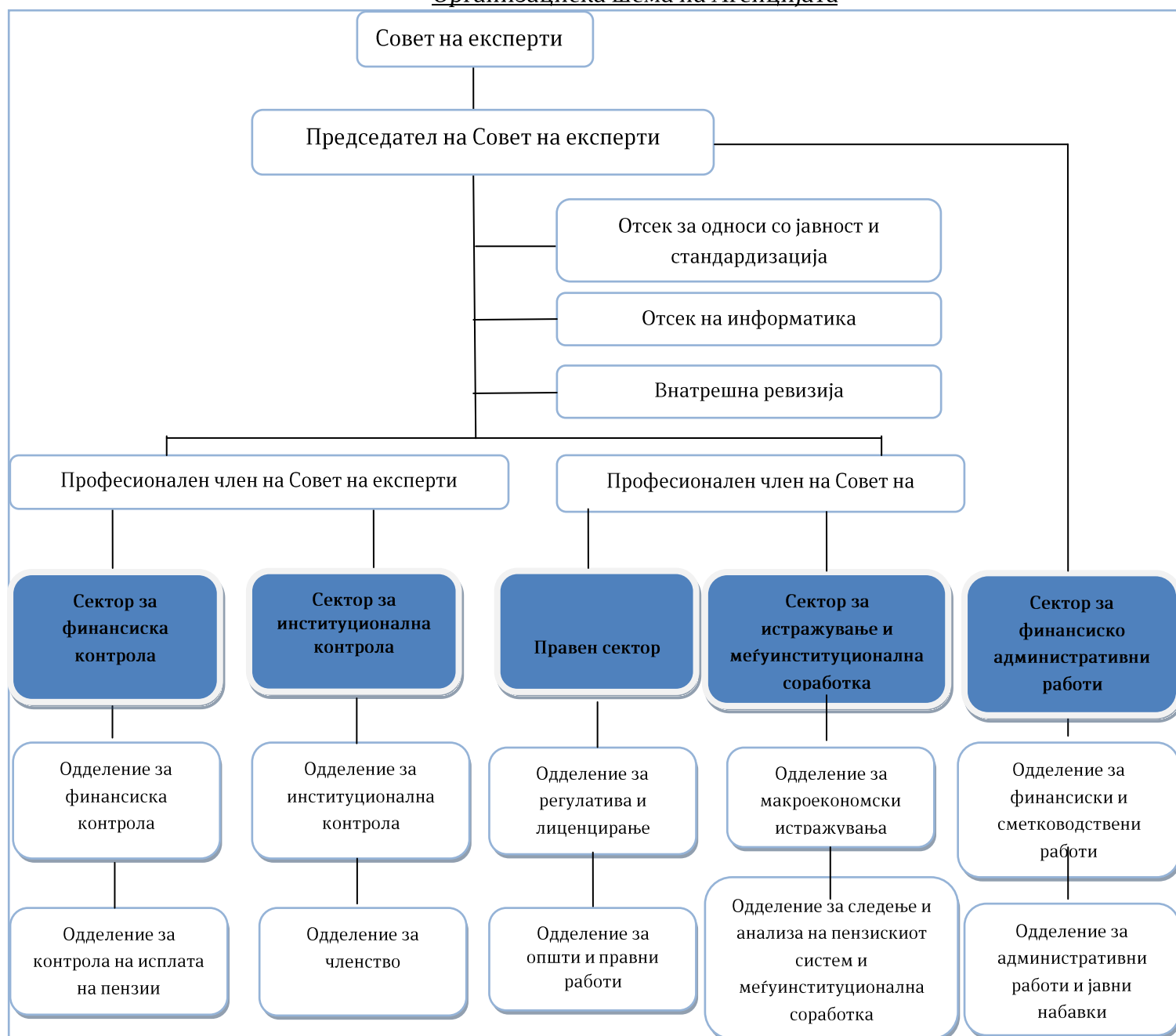
Агенцијата, како членка на Меѓународната организација на пензиски супервизори (ИОПС), активно учествуваше во нејзината работа определувајќи се за следење на принципите во вршењето на својата регулаторна и супервизорска функција, изградени врз основа на најдобрите светски практики.

I. Организација и финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување

1. Организацииска шема на Агенцијата

Заклучно со 31.12.2014 година, Агенцијата имаше вкупно 30 вработени од кои тројца се професионално ангажирани како членови на Советот на експерти, односно именувани од Собранието на Република Македонија. Од вкупниот број на вработени, 27 вработени се со високо стручно образование, а 3 вработени се со средно стручно образование. Од високостручно образованите вработени, еден е актуар, петмина се советници за инвестиции и четворица имаат положено правосуден испит.

Организациска шема на Агенцијата

2. Работењето на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување

Собранието на Република Македонија, на седница на 12.2.2013 година, донесе одлука за именување на претседател и членови на Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и тоа: д-р Булент Дервиши – претседател, Ментор Јакупи и Елизабета Видовиќ – за професионално ангажирани членови на Советот и д-р Томе Неновски за член на Советот на експерти кој не е професионално ангажиран во Агенцијата. На седница, на 18.2.2013 година, Собранието на Република Македонија, со одлука, ја именува д-р Силвана Мојсовска за член на Советот на експерти кој не е професионално ангажиран во Агенцијата.

Во текот на 2014 година, Советот на експерти на Агенцијата, согласно своите права и обврски, утврдени со Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Статутот на Агенцијата и со Деловникот за работа на Советот на експерти, редовно одржуваше седници, давајќи особен придонес во зголемување на квалитетот и ефикасноста на работата на Агенцијата. Согласно утврдена динамика, Советот на експерти, во 2014 година, одржуваше најмалку една седница во текот на месецот. Советот на експерти, во текот на 2014 година, одржа вкупно 19 седници, на кои:

Усвои:

- Годишен извештај за работењето на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување во 2013 година;
- Годишен извештај за состојбите во капитално финансирано пензиско осигурување во 2013 година;
- Стратегиски план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот 2015-2017 година.

Разгледа:

- Квартален извештај за реализација на годишниот план за јавни набавки, за периодот од 15.9.2013 година до 31.12.2013 година;
- Квартални извештаи за реализација на годишниот план за јавни набавки, за периодот од 1.1.2014 година до 30.9.2014 година;
- Полугодишен извештај за реализација на финансискиот план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување од 1.7.2013 до 31.12.2013 година;
- Полугодишен извештај за реализација на финансискиот план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот од 1.1.2014 до 30.6.2014 година;
- Известување за активности на Комитетот за оцена на ризици во 2013 година;
- Извештај од теренската контрола на работењето на агентите на пензиските друштва;

- Записник од констатирана незаконитост на работењето на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје;
- Извештај и Записник од извршена редовна вонтеренска контрола на работите на маркетинг на Акционерско друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови НЛБ Нов пензиски фонд Скопје.

Донесе:

- Годишен план за јавни набавки во 2014 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- 2 измени на Годишен план за јавни набавки за 2014 година;
- Финансиски извештаи за 2013 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Годишен план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за теренска контрола за 2014 година;
- Годишен финансиски план за 2015 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Годишна програма за работа на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2015 година;
- 19 правилници;
- 14 одлуки;
- 3 решенија;
- 2 опомени.

Одлучи:

- Да се склучи Меморандум за соработка помеѓу Државниот завод за статистика и Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Да се склучи Меморандум за соработка помеѓу Природно-математичкиот факултет – Скопје и Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Да се поведе една постапка за порамнување со агент на пензиско друштво.

Даде согласност/одобрение на:

- 21 барања од пензиските друштва кои се однесуваат на одобрување на измена на Статут на пензиски фонд, одобрение за избор на лица со посебни овластувања и одговорности во пензиско друштво и согласности за избор на брокери.

Во 2014 година, Советот на експерти на Агенцијата изврши оценување на вработените во Агенцијата за 2013 година врз основа на континуирано следење на нивната работа согласно Правилникот за начинот и постапката за оценување на

вработените во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување.

3. Финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување

Работењето на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, се финансира од надоместоците кои Агенцијата ги наплатува од пензиските друштва.

Во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување е пропишано дека висината на наведените надоместоци ја утврдува Советот на експерти на Агенцијата, за коишто согласност дава Собранието на Република Македонија и тие се објавуваат во „Службен весник на Република Македонија“.

Агенцијата и во текот на 2014 година го пресметуваше законски утврдениот максимум од 0,8% од уплатените придонеси во сите пензиски фондови со кои управуваат друштвата. За висината на надоместокот за 2014 година беа изготвени анализи на расходната и на приходната страна од финансирањето на Агенцијата. За расходната страна беа користени предвидените расходи на Агенцијата согласно Финансискиот план на Агенцијата за 2014 година и Програмата за работа за 2014 година, додека за приходната страна беа изготвени анализи врз основа на проекциите на приливите на придонеси во задолжителните и доброволните пензиски фондови (кои се основа за пресметка на надоместокот).

За очекуваниот прилив на придонеси беа користени процени за прилив на придонеси во задолжителните и во доброволните пензиски фондови во 2014 година. За приливот на придонесите во вториот столб беа користени актуарските проекции на Актуарската единица во Фондот на ПИОМ (три сценарија – базично, песимистичко и оптимистичко). За приливот на придонеси во третиот столб беа користени реалните податоци од приливите во 2013 година и процени за 2014 година, кои уште се незначителни од аспект на финансирање на Агенцијата, бидејќи третиот столб се наоѓа во иницијална фаза на неговата операционализација и очекуваниот прилив на доброволни придонеси е мал. Сепак, Агенцијата и за третиот столб, како и за вториот столб, има исти обврски во однос на регулирање и супервизија на друштвата, доброволните пензиски фондови и чуварите на имот кои функционираат во рамките на третиот столб, поради што се утврдува иста висина на надомест за пензиските друштва пресметан врз основа на придонесите во задолжителните и врз основа на придонесите во доброволните пензиските фондови.

Преку пресметка на соодносот помеѓу планираните расходи за 2014 година и проектираните придонеси и земајќи ги предвид заштедите од претходните години, добиена е висината на надоместокот од придонеси од 0,8%.

II. Реализирани активности во извештајниот период

1. Супервизија на пензиските друштва и пензиските фондови

1.1 Вонтеренска супервизија

Во 2014 година се вршеше континуирана вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и на доброволните пензиски фондови врз база на извештаи и информации доставени од пензиските друштва и останатите институции вклучени во системот, како што се Фондот на ПИОМ и чуварите на имот на пензиските фондови.

Предмет на контрола на работењето на пензиските друштва беа следните области:

Контрола на процесите на маркетинг на пензиските друштва – проверка на објавени маркетинг-материјали, проверка на интернет-страниците на пензиските друштва, проверка на задолжителните објави, како и на активности на пензиските друштва поврзани со работи од маркетингот. Агенцијата изврши проверка на вкупно 368 предмети кои се однесуваат на работи од областа на маркетингот на пензиските друштва, од кои 194 се однесуваат на маркетинг-материјали кои беа објавени на електронски медиуми. Притоа, Агенцијата издаде мерка: укажување до пензиското друштво поради погрешна објава на годината на која се однесува остварениот принос на задолжителниот пензиски фонд.

- Исто така, Агенцијата донесе и едно решение, против едно друштво, за забрана на натамошно прикажување и дистрибуција на маркетинг-материјал и спроведе постапка за порамнување против друштвото и неговиот Управен одбор поради објавените маркетинг-материјал, аудио и видеореклами. Со овој маркетинг-материјал, друштвото ја информира јавноста дека НЛБ Тутунска банка АД Скопје нуди доброволно пензиско осигурување, што претставува погрешна и неточна информација за доброволниот пензиски фонд, за професионалната пензиска шема и за друштвото кое управува со тој фонд. Друштвото постапи по изречените мерки.

- Контрола на зачленувањето во пензиските фондови – начинот на склучување на договори за членство, постапувањето по поднесоци за раскинување на договорите за членство во задолжителен пензиски фонд и контрола на работењето на агентите на друштвата.

Агенцијата изврши редовна контрола на вкупно 17 агенти, преку телефонски разговори и средби со членовите со кои агентите ги склучиле договорите. При контролите на работата на агентите беа доставени 2 предупредувања до агенти и едно предупредување до пензиското друштво. Исто така, беа утврдени незаконитости кај еден агент кој е избришан од Регистарот на агенти кој го води Агенцијата и Агенцијата спроведе постапка за порамнување против него.

Заради подобрување на на информираноста и едуцираноста на членовите на пензиските фондови за капитално финансираното пензиско осигурување Агенцијата ги изрече следните мерки:

- **4 препораки до пензиските друштва** (по две препораки за секое пензиско друштво) кои се однесуваат на спроведување на анкета на членовите со цел добивање информација дали членовите добиле годишен извештај за пензиска заштеда и за спроведување на обука на агентите со која ќе се потенцира важноста на полето за адреса за кореспонденција.
- **2 укажувања** поради нецелосно постапување по дадените препораки за спроведување на детална анкета на членовите и за спроведување на наменска обука на агентите за значењето на полето за адреса за кореспонденција во договорите за членство.

Агенцијата спроведе две прекршочни постапки против агенти на пензиските друштва.

- Контрола на сметководството и финансиските извештаи на пензиските друштва, минималниот износ на ликвидни средства, сопствени средства и главнина, коишто треба да ги одржуваат пензиските друштва, финансиските показатели и трендови. При контролите беше утврдено дека пензиските друштва континуирано ги исполнуваа условите за ликвидни средства, сопствени средства и за главнина.

- Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, пензиските друштва се должни да формираат единица за внатрешна ревизија. Единиците за внатрешна ревизија изготвуваат извештаи за извршените контроли и се должни нив да ги доставуваат до Агенцијата, при што, Агенцијата го следи работењето на друштвата преку доставените извештаи и ги лоцира можните ризици во работењето на друштвата. Во 2014 година, Агенцијата беше известена за спроведени 9 внатрешни ревизии во друштвата.

- Одобрување на договори на друштвата со правни лица за вршење на услуги со хартии од вредност. Во 2014 година, Агенцијата разгледа 5 барања од друштвата за одобрување на договори со правни лица за вршење на услуги со хартии од вредност. Друштвата ја доставија бараната документација при што Агенцијата даде согласност на договорите со брокерските куќи.

- Согласно Правилникот за начинот на спречување на злоупотреба на информациите, како дел од редовните вонтеренски контроли, Агенцијата вршеше контрола на податоците доставени од друштвата и од чуварите на имот за трансакциите со хартии од вредност на лицата со пристап до доверливи информации и нивните поврзани лица и на трансакциите на пензиските друштва.

Друштвата и чуварите на имот доставуваат до Агенцијата податоци за склучени трансакции на секои 180 дена.

При проверка на податоците за склучените трансакции со хартии од вредност на лицата со пристап до доверливи информации и нивните поврзани лица, Агенцијата констатира дека нема сомнителни трансакции.

Агенцијата ги проверуваше и трансакциите со хартии од вредност на вработените лица во Агенцијата со пристап до доверливи информации и притоа констатира дека нема сомнителни трансакции со хартии од вредност од страна на вработените во Агенцијата.

▪ Агенцијата вршеше редовни проверки на усогласеност на податоците од својот Регистар на членови со Регистрите на членови на пензиските друштва, при што во некои месеци беа утврдени разлики во бројот на членови помеѓу Агенцијата и пензиските друштва. Разликите во бројот на членови беа тековно разрешувани и беа предложени подобрувања на софтверските решенија.

Предмет на контрола на работењето на пензиските фондови беа следните области:

- Контрола на распределбата на придонесите на индивидуалните сметки на членовите во задолжителните пензиски фондови;
- Контрола на надоместоците што ги наплатуваат пензиските друштва, од придонеси и управување со средства;
- Контрола на инвестициските активности за:
 - квалитативни ограничувања во врска со вложувањата во финансиските инструменти, согласно Правилникот за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови и Правилникот за инвестирање на средствата на доброволните пензиски фондови;
 - склучени трансакции од страна на Друштвото: цена, количина, пазар на кој е склучена трансакцијата, посредник, посредничка провизија за склучените трансакции во текот на претходниот работен ден, за задолжителните и за доброволните пензиски фондови;
 - исполнување на квалитативните критериуми и на законските ограничување по класи на инструменти, за инструментите кои, веќе, се во портфељот на пензискиот фонд.
- Контрола на процената на вредноста на средствата и обврските на пензиските фондови за нивната состојба на крајот на претходниот работен ден за задолжителните и за доброволните пензиски фондови;
- Контрола на пресметката на вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и на вредноста на нето-средствата на пензиските фондови, за состојбата на крајот на претходниот работен ден,

за задолжителните и за доброволните пензиски фондови. Агенцијата, за секој датум на проценка (секој ден), ги одобрува вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и вредноста на нето-средствата на задолжителните пензиски фондови, а ги проверува и вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и вредноста на нето-средствата на доброволните пензиски фондови, врз база на податоците за поединечни уплатени придонеси и надоместоци, добиени од пензиските друштва. На својата интернет-страница, Агенцијата ја објавува вредноста на сметководствената единица за секој пензиски фонд (задолжителен и доброволен);

- Контрола на пренос на средства меѓу задолжителните пензиски фондови – премин од еден во друг пензиски фонд, од посебна на индивидуална сметка, премин од еден во друг пензиски фонд, или во Фондот на ПИОМ, поради раскинување договор за членство;
- Контрола на исплатата од задолжителните пензиски фондови кон Фондот на ПИОМ врз основа на инвалидска или семејна пензија и контрола на исплатите врз основа на наследство;
- Контрола на исплата на пензиски надоместок од доброволните пензиски фондови – по настанување;
- На квартална основа се спроведува контрола на сметководството и на финансиските извештаи на задолжителните пензиски фондови и доброволните пензиски фондови;
- При секое доставување, се контролираат извештаите за инвестициска стратегија и политика на задолжителните и доброволните пензиски фондови;
- Контрола на доставените извештаи од чуварите на имот на задолжителните и доброволните пензиски фондови како извештаи за сметки, извештаи за склучени и порамнети трансакции и доставување портфељ на задолжителни и доброволни пензиски фондови;
- Контрола на доставените извештаи од актуар и внатрешен и надворешен ревизор во пензиските друштва што ги покриваат областите на пензиските фондови.

При секојдневните контроли на работењето на друштвата беа откривани определени грешки и неправилности при известувањето, на кои Агенцијата, преку проактивната контрола, им укажуваше на друштвата со цел подобрување на деловните процеси, по кои веднаш се постапуваше од страна на пензиските друштва и чуварите на имот.

1.2 Теренска контрола на пензиските друштва, пензиските фондови и чуварите на имот

Согласно Годишниот план на Агенцијата за контрола на работењето на пензиските друштва за 2014 година, во вториот и третиот квартал на 2014 година, беше извршена редовна теренска контрола на работењето на двете пензиски друштва и на нивното управување со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (институционална и финансиска контрола), врз основа на оценка на ризици.

Контролата на пензиските друштва ги вклучува следните аспекти на нивното работење:

- Управување на друштвото;
- Евиденција на членство и придонеси;
- Контрола на работењето на агентите;
- Работењето и безбедност на ИТ-системот;
- Губењето на интегритетот на податоците за сметката на членот;
- Инвестициски активности на друштвото со средствата на пензиските фондови;
- Исплата на средства;
- Конфликт на интереси и
- Капитал и солвентност на друштвото.

Контролата беше извршена преку увид во дел од документацијата на двете друштва, преку тестирање и преку интервјуирање на претставници од друштвата.

Исто така, Агенцијата издаде мерка: укажување до едно друштво поради неспроведување на одлука за инвестирање, донесена од неговиот Управен Одбор.

Врз основа на констатациите и забелешките од извршената контрола на двете друштва, а земајќи ги предвид добрите деловни обичаи, како и потребата за континуирано подобрување на работењето на друштвата со цел унапредување и развој на капитално финансираното пензиско осигурување и заштита на интересите на членовите на пензиските фондови, Агенцијата издаде едно укажување и 53 препораки на двете пензиски друштва со цел унапредување и развој на капитално финансираното пензиско осигурување. Препораките на Агенцијата во смисла на подобрување на работењето на друштвата и нивното управување со средствата на пензиските фондови се однесуваа на:

- Управување на пензиското друштво;
- Злоупотреба на пазарни и доверливи податоци;
- Солвентност на друштвото;
- Подобрување на разбирањето на членовите;
- Зголемување на контролни механизми на агентите и обука на агентите;
- Унапредување и подобрување на ИТ-системот;
- Следење на инвестициската стратегија преку почитување на лимити и локацијата на средствата и следење на реперот;

- Зголемување на вниманието при исплати на средства од пензиските фондови;
- Подобрување на работата на овластениот актуар;
- Безбедност на податоците;
- Доследно и целосно почитување на самоограничувањата и на зацртаните цели во Стратегијата и политиката за инвестирање на средствата на пензиските фондови.

Во третиот квартал на 2014 година, беше извршена редовна теренска контрола на работењето на двата чувари на имот. Контролата беше спроведена врз основа на оценката на ризици, непосредно, во просториите на двата чувари на имот кои се комерцијални банки и продолжи, посредно, во Агенцијата. Контролата беше насочена кон обврската на чуварите на имот за дневна процена на средствата на пензиските фондови и имплементираните софтверски решенија за процена на средства.

При теренската контрола на работењето на чуварите на имот не беа констатирани незаконитости. Сепак, врз основа на констатациите и забелешките од извршената контрола на двата чувари на имот, а земајќи ги предвид добрите деловни обичаи, како и потребата за континуираното подобрување на работењето на чуварите на имот, беа дадени 5 препораки за подобрување на работењето и ублажување на ризиците кои се однесуваа на зајакнување на интерните процедури и поставување на дополнителни контроли кај чуварите на имот при доставување извештаи до Агенцијата.

Во четвртиот квартал на 2014 година, беше извршена редовна теренска контрола на работите на маркетингот на деловните соработници на пензиските друштва. Контролата беше спроведена на девет филијали/експозитури на деловните соработници на пензиските друштва во пет различни градови. При контролата, Агенцијата утврди дека сите елементи кои треба да ги исполнуваат просториите на деловните соработници пропишани во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и Правилникот за маркетинг на пензиски фондови се застапени во експозитурите/филијалите на деловните соработници на двете пензиски друштва. По спроведената контрола на деловните соработници на пензиските друштва, Агенцијата достави допис за подобрување на работата на агентите до едното пензиско друштво.

1.3 Комитет за оценка на ризици

Комитет за оценка на ризици при Агенцијата (КОР) ги врши следните работи:

- Ги разгледува и ги утврдува ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување во документот „Анализа на ризици во капитално финансирано пензиско осигурување“;
- Ги разгледува потпишаните извештаи и записниците од контролата заради увид во процените на ризиците кај поединечните субјекти на контрола и дава насоки за понатамошните процени на ризиците;
- Ги разгледува најновите случувања во капитално финансираното пензиско осигурување или на финансиските пазари, коишто можат да влијаат врз процените на ризиците;
- Утврдува нови ризици на капитално финансираното пензиско осигурување и/или ги предефинира постојните ризици и определува тим за оценка на ризиците;
- Дава предлози за иницирање или ревидирање на стратегии за ублажување на ризиците;
- Ја разгледува ефективноста на стратегиите за ублажување на ризиците и врз основа на тоа, предлага измени на стратегијата и на годишниот план на Агенцијата;
- Идентификува и предлага измени на прописите во насока на ублажување на ризиците;
- Води сметка, вработените во Агенцијата да бидат доволно свесни и да имаат доволно познавања за ризиците и за контролата врз основа на оценка на ризици со цел да можат да ги вршат своите работни задачи и
- Води сметка, сите учесници во контролата, врз основа на оценка на ризици, да бидат доволно свесни за клучните аспекти на контролата со цел да соработуваат и да ѝ даваат поддршка на Агенцијата.

Во текот на 2014 година, Комитетот за оценка на ризици одржа 4 состаноци на кои се донесе Деловникот за работа на Комитетот, беше разгледан и Предлог-планот за спроведување на теренските контроли во 2014 година, беа разгледани записниците од спроведените теренски контроли во пензиските друштва и банките – чувари на имот, беа разгледувани и анализирани ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување. Од Комитетот за оценка на ризици произлегоа четири препораки и две укажувања до друштвата за подобрување на разбирањето на членовите.

1.4 Комисија за одлучување по прекршок

Комисијата за одлучување по прекршок во рамки на Агенцијата, во текот на 2014 година, постапи по две барања за поведување на прекршочна постапка, поднесени од овластени лица на Агенцијата. Постапките се отпочнати за прекршувања на одредби од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување од страна на агенти на пензиските друштва. Постапките се во тек.

2. Закони и подзаконски акти

Во 2014 година, Агенцијата учествуваше во изработка на Законот за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување чиј предлагач беше Министерството за труд и социјална политика на Република Македонија.

Во 2014 година, Агенцијата ги изготви и ги донесе следните подзаконски акти кои се однесуваат на задолжителното и на доброволното капитално финансирано пензиско осигурување:

- Правилник за содржината на инвестициската стратегија на пензискиот фонд;
- Правилник за измена и дополнување на Правилникот за постапка за избор на домашни правни лица за вршење на услуги со хартии од вредност;
- Правилник за измена и дополнување на Правилникот за членство во задолжителен пензиски фонд;
- Правилник за измена и дополнување на Правилникот за надоместоци за задолжителните пензиски фондови;
- Правилник за измена и дополнување на Правилникот за начинот на членство во доброволен пензиски фонд;
- Правилник за измена на Правилникот за максималниот износ и за начинот на плаќање на паричниот надоместок за премин на член од еден во друг пензиски фонд;
- Правилник за агенти на пензиски друштва;
- Правилник за измена на Правилникот за начинот и постапката за маркетинг на пензиски фондови;
- Правилник за критериумите во однос на просторните услови и материјално-техничката и информатичката опрема на просториите за полагање на испитот за агенти на пензиски друштва;
- Правилник за водење на евиденција и податоци коишто пензиските друштва и друштвата за осигурување ги доставуваат до Фондот на пензиското и инвалидско осигурување на Македонија;

- Правилник за доставување статистички податоци за фактичката смртност на корисниците на пензија и/или пензиски надоместок од пензиските друштва до МАПАС;
- Правилник за начинот на споредување на месечните износи на програмираните повлекувања и пензијата од прв столб и начинот на проверка и доплата на најнизок износ на пензија;
- Правилник за правилата и минималните стандарди за определување на каматни стапки;
- Правилник за правилата и минималните стандарди за таблиците на смртност;
- Правилник за презентирање понуди за проектирани идни пензии;
- Правилник за проекции на пензиите и износите на индивидуалните сметки за програмирани повлекувања;
- Правилник за начинот на промена на вид на исплата на пензија;
- Правилник за промена на видот на исплата на пензиски надоместок;
- Техничко упатство за доставување на годишна архива и извештаи од базите на податоци кои ги одржуваат пензиските друштва и
- Упатство за пополнување на извештаите за пензиска заштеда.

3. Постапувања поврзани со правата на членовите, претставки и предлози

3.1 Известување на трајно и времено распределени лица во задолжителен пензиски фонд

Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Агенцијата времено ги распределува во задолжителен пензиски фонд осигурениците кои не се зачлениле во задолжителен пензиски фонд, а биле должни да го направат тоа. При распределбата на осигурениците во задолжителните пензиски фондови, Агенцијата еднаш месечно утврдува пондер за секој задолжителен пензиски фонд според приносот во номинален износ на задолжителниот пензиски фонд и висината на надоместокот од придонесите уплатени во задолжителен пензиски фонд. Секој осигуреник има право, три месеци по стапување во задолжително пензиско и инвалидско осигурување, да потпише договор за членство во задолжителен пензиски фонд по сопствен избор, а доколку не потпише договор, останува член на задолжителниот пензиски фонд во кој бил распределен од Агенцијата. Согласно законските обврски, Агенцијата ги информира времено распределените осигуреници за задолжителниот пензиски фонд во кој тие се распределени. Информацијата се доставува како писмо на име на времено распределен осигуреник на домашна адреса, а домашните адреси на осигурениците Агенцијата ги добива од Министерството за внатрешни работи (МВР) врз основа на склучен договор за соработка. Агенцијата редовно ја

спроведува таа законска обврска и за таа цел е развиено и софтверско решение за печатење на известувањата.

Во 2014 година, Агенцијата испрати вкупно 17.217 писмени известувања до лица кои се времено распределени во задолжителен пензиски фонд.

Согласно договорите за давање на лични податоци, склучени со Министерството за внатрешни работи на Република Македонија и пензиските друштва, Агенцијата обезбеди и предаде 21.823 контакт-податоци од трајно распределените членови (податокот за контакт-адреса) на двете пензиски друштва.

3.2 Постапувања по барања

Агенцијата постапуваше по барања од: осигуреници, членови на задолжителен пензиски фонд и пензиски друштва и предлагаше до претседателот на Советот на експерти на Агенцијата преземање конкретни активности и мерки. Во најголем дел, водени се управни постапки заради остварување на правата и заштита на интересите на осигурениците и членовите на задолжителните пензиски фондови.

Врз основа на законската обврска за заштита на интересите на членовите, во 2014 година, до Агенцијата пристигнати се 175 барања од членови и пензиски друштва, при што беа донесени 166 решенија во кои Агенцијата одлучи позитивно. Таквите решенија Агенцијата ги спроведуваше врз основа на постапка спроведена согласно *Законот за општа управна постапка*. Во најголем број случаи се работеше за починати членови за кои членовите на семејството имаат право на наследство на средствата од втор столб, за лица кои во текот на осигурувањето извршиле промена на својство на осигурување и се стекнале со бенефициран стаж, лица кои имале бенефициран стаж а кои, поради неточна евиденција во Фондот на ПИОМ, станале членови во задолжителен пензиски фонд, како и поради неточна евиденција во Фондот на ПИОМ, станале членови во задолжителен пензиски фонд. Агенцијата донесе 9 решенија за одбивање на барањата поради тоа што членовите на семејството оствариле семејна пензија или барањата до Агенцијата беа доставени по истекот на предвидените законски рокови.

Согласно измените и дополнувањата на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, во 2014 година се вовеле обврска за пензиските друштва да го спроведат преминот на членови од еден во друг задолжителен пензиски фонд по сопствен избор на членовите, преку потпишување на договор за членство со пензиското друштво кое управува со пензискиот фонд во кој членот сака да премине, потпишување на изјава за согласност за премин заверена на нотар и плаќање на надоместок за премин доколку членот членува во пензискиот фонд пократко од 24 месеци.

Во 2014 година, од еден во друг задолжителен пензиски фонд преминале вкупно 68 члена и тоа, во КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд – 40 члена,

додека во Отворен задолжителен пензиски фонд – НЛБ Пензиски фонд – 28 членови.

3.3 Постапувања по претставки и предлози

Во 2014 година, до Агенцијата пристигнаа вкупно 4 претставки и предлози, кои во најголем дел се претставки од осигуреници на кои не им се регулирани статусот или распределбата во еден од задолжителните пензиски фондови. На сите претставки и предлози Агенцијата одговори соодветно и во согласност со Законот за постапување по претставки и предлози.

4. Активности поврзани со агенти на пензиските друштва

Во 2014 година, Агенцијата организираше четири испитни сесии. Испитот се полагаше писмено, со содржина утврдена во Програмата за полагање на испит за агенти, што ја изготвува Агенцијата. Согласно оваа програма, секој кандидат, кој освоил најмалку 70% од вкупните бодови на тестот, го положил испитот.

Агенцијата редовно ја ажурираше Програмата за полагање на испит за агенти за лицата кои ќе вршат маркетинг, согласно законската регулатива и подзаконските акти. Едновременно, за сите редовни и дополнителни испити беа изготвувани тестови.

Во 2014 година, редовниот испит го полагаа вкупно 111 кандидати од двете друштва, од кои 64 го положија испитот.

Исто така, согласно со законските и подзаконските измени на начинот на организирање и спроведување на испитот за агенти, во текот на 2014 година, Агенцијата се приклучи кон набавката на софтвер за полагање на испити во државните институции. За таа потреба, Агенцијата активно учествуваше на информативни и работни состаноци, организирани преку Генералниот секретаријат на Владата на Р. Македонија. Потоа, во јуни и во јули 2014 година, беше направена ревизија на базата со прашања за испит, додека пак, во текот на октомври и ноември, се изврши и внесување на прашањата за испит во новиот софтвер за полагање на испити во државните институции, согласно обуките кои ги одржа избраното правно лице кое го изработи софтверот. Првиот испит, согласно новиот начин на полагање, се очекува да се организира во мај 2015 година.

Агенцијата изврши регистрација на 67 агенти од кои 6 агенти на КБ Прво пензиско друштво и 61 агент на НЛБ Нов пензиски фонд. Беше извршена пререгистрација на 296 агенти од кои 182 агенти на КБ Прво пензиско друштво и 114 на НЛБ Нов пензиски фонд. Исто така, беше извршена и годишна обнова на регистрацијата на агентите и тоа, за вкупно 162 агенти, од кои – 68 агенти на КБ Прво пензиско друштво и 94 на НЛБ Нов пензиски фонд. На 224 агенти им

престанал статусот на агент и тоа, на 223 агенти на КБ Прво пензиско друштво и на 1 агент на НЛБ Нов пензиски фонд.

5. Развивање на свеста на јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови

5.1 Активности во насока на развивање на свеста на јавноста

Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, во рамките на своите надлежности за развивање на свеста на јавноста за целите и за принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови, имаше повеќе активности во текот на 2014 година, кои вклучуваа: едукација на јавноста со цел зголемување на свесноста и информираноста на осигурениците за системот посветувајќи поголемо внимание кон младата популација. Настапите на медиумите беа на повеќе теми од областа на капитално финансираното пензиско осигурување, а беа објавени и написи во пишаните медиуми (соопштенија и интервјуа во пишани медиуми и интервјуа за радио и телевизија).

Се изготвија четири броја на електронскиот информатор *Е-МАПАС* кој се објавува на интернет-страницата на Агенцијата и им се доставува на сите заинтересирани лица, по електронска пошта, каде што, на многу едноставен и сликовит начин, на читателите им се приближуваат релевантните теми од капитално финансираното пензиско осигурување.

Во октомври 2013 година започна едукативна кампања за пензиско штедење, под мотото: „Моето друштво е мој избор, а штедењето моја иднина...“ која се спроведува од страна на Министерството за труд и социјална политика во соработка со Министерството за образование и наука, Агенцијата и со двете пензиски друштва, НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје и КБ Прво пензиско друштво АД Скопје. Целите на едукативната кампања се финансиска едукација и развивање на свеста кај младите за значењето на пензиското штедење. Со едукативната кампања се продолжи и во текот на 2014 година.

Од почетокот на едукативната кампања беа посетени вкупно 61 средно училиште и 35 факултети низ повеќе градови во Република Македонија и им беа одржани презентации на учениците/студентите од завршните години со појаснување на нивните права и обврски во пензискиот систем.

Во декември, 2014 година, на Скопскиот саем, во рамките на ФИНЕКСПО 2014, се одржа тркалезна маса на тема: „Информираност на членовите на приватните пензиски фондови и едукација на јавноста за реформираниот пензиски систем“, во организација на Асоцијацијата на друштва за управување со приватни пензиски фондови. На тркалезната маса учество зедоа претставници на

Агенцијата, Министерството за труд и социјална политика, Фондот на ПИОМ и претставници на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. На тркалезната маса, свое излагање имаше претседателот на Советот на експерти на Агенцијата, д-р Булент Дервиши.

Агенцијата, во текот на 2014 година, како дел од Координативното тело за финансиска едукација, кое се состои од регулаторни тела, меѓу кои се: Народна банка на Република Македонија, Министерство за финансии, Агенција за супервизија на осигурување и Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, имаше активности насочени кон финансиска едукација и подигнување на свеста на јавноста. Како активност што Агенцијата ја спроведе оваа година, како дел од ова тело, е активното учество во „Глобалната недела на парите“ што се одржа во март, 2014 година, со посета на училишта.

Како и секоја година, Агенцијата, во септември, 2014 година, одржа прес-конференција на која накратко беше презентиран осмиот годишен извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување, кој сведочи за досегашните резултати и придобивки од реформираниот пензиски систем.

Во септември, 2014 година, започна проектот „ДЕН ЗА ВАС“, во организација на Министерството за труд и социјална политика, со Фондот на ПИОМ и Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, кој во 2014 беше реализиран во следните градови: Скопје, Штип, Битола, Прилеп, Тетово, Гостивар, Струмица, Куманово, Велес. Преку проектот им се овозможува на граѓаните, со посета на отворениот штанд, да добијат одговори на сите отворени прашања од областа на пензиското и инвалидското осигурување, а на Агенцијата ѝ се овозможува да стапи во директен контакт со граѓаните, сè со цел да им се овозможи подобра и поефикасна услуга за надминување на сите отворени нејаснотии и прашања од областа на пензиското и инвалидското осигурување.

Од октомври, заклучно со декември, 2014 година, Агенцијата спроведе маркетинг-кампања преку реализација на медиумскиот план, со поставување на билборд во централното градско подрачје на Скопје, со емитување на радио-реклама на две радио-станции и со емитување на рекламен видеоспот на национална телевизија.

Исто така, Агенцијата активно се рекламира и на фејзбук-страницата (facebook) со цел да се доближи до младата популација и нејзино запознавање со новостите кои произлегуваат од секојдневното работење на Агенцијата.

6. Подготовка за истражување на јавното мислење на членовите на задолжителните пензиски фондови

Во текот на ноември, 2014 година, Агенцијата започна со подготовка на истражување на мислењето на членовите на задолжителните пензиски фондови (телефонска анкета) во врска со известувањата за пензиската заштеда кои ги добиваат членовите во зелен плик или по електронска пошта, во насока на подобрување на информираноста на членовите на вториот столб со нивните заштеди и придобивки од членството. Во текот на ноември, 2014 година, беше подготвен прашалник за телефонската анкета и беше избрано правното лице кое ќе го спроведе истражувањето преку јавна набавка. Истражувањето ќе се спроведе во периодот април – јуни 2015 година.

7. Статистичка анализа и изработка на извештаи за капитално финансирано пензиско осигурување

Агенцијата, во текот на 2014 година, континуирано изготвуваше статистички анализи за капитално финансираното пензиско осигурување, односно за работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и за доброволните пензиски фондови.

За таа цел, редовно се изготвуваа и се објавуваа статистички извештаи и во текот на 2014 година беа објавени 12 месечни билтени, 4 квартални статистички извештаи и еден годишен статистички извештај. Тие извештаи содржат податоци за дистрибуцијата на членството во задолжителните и доброволните пензиски фондови според нивниот статус (доброволни или задолжителни членови во вториот столб, односно членови со доброволни индивидуални сметки или со професионални сметки во третиот столб), старосна и полова структура на членството, уплатени придонеси во вториот и третиот столб, наплатени надоместоци и висина на нето-средствата на задолжителните и на доброволните пензиски фондови, вредност на сметководствените единици на задолжителните на доброволните пензиски фондови и структура на инвестициите на задолжителните и на доброволните пензиски фондови.

Квартално се пресметуваше и се објавуваше остварениот принос на задолжителните и доброволните пензиски фондови, во номинален и во реален износ. Тековно се пресметуваше и пондерот за распределба на нововработените осигуреници, во секој одделен задолжителен пензиски фонд и тој се доставуваше до Фондот на ПИОМ кој ја врши распределбата на нововработените осигуреници.

Особено внимание беше посветено на изработката на *Извештајот за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување за 2013 година*, што е законска обврска на Агенцијата. Извештајот содржи опис на структурата на капитално финансираното пензиско осигурување, детален опис, информации и

податоци за финансиското работење на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и доброволните пензиски фондови. Во врска со пензиските фондови, Извештајот вклучува информации и податоци за членството, за преминот меѓу фондовите, придонесите, инвестирањето, средствата, за сметководствената единица, надоместоците и за исплатата на пензиите и на пензиските надоместоци, поодделно, за секој вид пензиски фонд – задолжителен или доброволен. Исто така, Извештајот содржи и информации во врска со маркетингот и со агентите на пензиските друштва, осврт на најзначајните измени и дополнувања на законските и подзаконските акти кои го уредуваат задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и информации за почитувањето на законите и подзаконските акти. Во извештајот е вклучен и краток преглед на светските состојби и трендови во пензиската област со акцент на капитално финансираното пензиско осигурување. На крај, дадено е и кратко резиме со осврт на улогата и работењето на Агенцијата во 2013 година и на планираните активности на Агенцијата за 2014 година. Во прилог на Извештајот, дадени се и голем број статистички податоци. Извештајот беше разгледан и усвоен од Советот на експерти на Агенцијата, по што беше објавен на веб-страницата на Агенцијата и отпечатен и доставен до релевантни лица и институции. Извештајот беше отпечатен и во англиска верзија. Потоа, во септември, 2014 година, беше одржана и прес-конференција за промоција на Извештајот пред медиумите и пред пошироката јавност во Република Македонија.

Покрај горенаведените активности, беа реализирани и неколку истражувања и беа изготвени компаративни анализи на теми релевантни за капитално финансираното пензиско осигурување. Тековно се следеа и новостите, трендовите и движењата во пензиската и во други релевантни области, со анализи на нивните влијанија врз капитално финансираното пензиско осигурување и на можностите за развој и унапредување на капитално финансираното пензиско осигурување.

8. Развој на деловните процеси на Агенцијата

Во 2014 година, Агенцијата продолжи да ги развива деловните процеси на Агенцијата поврзани со функционирањето на вториот и третиот столб (ажурирање и унапредување).

Паралелно со измените во постојните деловни процеси, се вршеа и соодветни дополнувања и измени на софтверските решенија/модули за соодветните деловни процеси.

9. Информатичкиот капацитет на Агенцијата

Во 2014 година, Агенцијата тековно вршеше администрација на својот информатички систем, оптимизација на оперативната база на податоци,

администрација и одржување на базата на податоци и на апликацискиот сервер, на оперативните системи и на хардверскиот систем, како и одржување на софтверската апликација, во соработка со софтверската кука ангажирана за нејзино одржување.

Исто така, тековно се администрираа и се одржуваа постојната хардверска опрема, составена од серверски машини на кои работи софтверската апликација, персоналните компјутери и преносните компјутери.

Главните активности на ИТ-отсекот, во 2014 година, беа следниве:

- Елиминирање на ризици евидентирани во анализата на ризици, за воведување на СБУИ (ISMS) (Систем за безбедност на управување со информации) во Агенцијата, со крајна цел, добивање на ИСО (ISO) 27001 сертификат. Се обезбедува заштита на податоците и на членовите согласно меѓународен стандард;
- Обезбедување на секундарна локација за информатичките поставки во градот Штип, со што се комплетира инфраструктурата за непрекинато работење на Агенцијата согласно планот за деловен континуитет. Се обезбедуваат непречено функционирање на Агенцијата и непрекинатата заштита на податоците и на правата на членовите од потенцијални надворешни закани;
- Софтверското решение – портал на Агенцијата, porta.magas.mk, преку кој се разменуваат податоци за сите ентитети во системот, со воспоставени механизми на заштита – криптографија, користење на електронски сертификати, електронско потпишување;
- Софтверско решение за евидентирање на преноси на средства и на повраток на погрешно уплатени средства во вториот пензиски столб. Значително се упростени процесите за реализација на преносите на средства во пензискиот систем, брзината и обемот на размена на податоци е 200-кратно зголемен, со што се пречекуваат очекуваните десетгодишни проекции за обемот на размената на податоци во рамки на пензискиот систем.

10. Градење и јакнење на капацитетот на човечките ресурси на Агенцијата

Во 2014 година, вработените во Агенцијата имаа можност да ја продолжат својата професионална едукација преку учество во процесот на обуки и преку посета на конференции.

10.1 Обука во земјата, учество на семинари и конференции

Во текот на 2014 година, претставници на Агенцијата учествуваа на следните конференции, семинари и/или обуки кои беа организирани во РМ:

- Регионална конференција за управување со правни ризици;
- Семинар за достапна администрација за лица со хендикеп;
- Обука за идентификување на тесните грла, поврзани со познавањето на англискиот јазик од страна на вработените и со начинот за надминување и за подобрување на истите, преку АПТИС (APTIS) -програмата на Британскиот совет;
- Трета годишна регионална средба на Меѓународната организација за финансиска едукација на деца и млади за Европа и за Централна Азија (ЕЦА);
- Обука за обезбедување на тајност и заштита на обработката на личните податоци;
- Обука за приспособување/усогласување на интерните акти согласно одредбите на Законот за административни службеници и Законот за вработените во јавниот сектор;
- Обука за приспособување/усогласување на интерните акти согласно одредбите на Законот за работните односи;
- Обука на работодавачи и вработени, категории и нивоа на вработени во јавниот сектор, видови вработувања и мобилност, согласно Законот за вработени во јавниот сектор и постапки за вработување, унапредување и управување со ефектот, засновани врз системот на компетенции согласно Законот за административни службеници;
- Регионална конференција за запознавање со производи и услуги на Мајкрософт (Microsoft), наменети за јавниот сектор;
- Професионални обуки:
 - 10774: Кверинг Мајкрософт Ескјуел Сервер (Querying Microsoft SQL Server) 2012,
 - 20483: Програмингинг Сихеш (Programming in C#);
- Семинар за годишна сметка;
- Советување за новостите во законот за данокот на добивка, измени во законот за ДДВ, нов третман на авторските надоместоци и надоместоците врз основа на договор на дело и новости во работното и во статусното законодавство;
- Обука за новото упатство и техниката на постапување со архивскиот и документарниот материјал во канцелариското и архивско работење;
- Семинар за новостите во јавните набавки во организација на Институтот за бизнис-образование;
- Работилница во организација на Здружението на правници на Република Македонија, на тема: „Примена на Законот за јавните набавки во практиката“;
- Активности за тим-билдинг на Агенцијата;
- Тркалезна маса на ФИНЕКСПО.

10.2 Обука во странство и учество на конференции

Во текот на 2014 година, претставници на Агенцијата учествуваа на следните конференции, семинари и/или обуки кои беа организирани во странство:

- Светски пензиски и инвестициски форум 2014, одржан во Париз, Франција;
- Меѓународна обука во Р. Турција за вработените во јавната администрација;
- Конференција на ИОПС (IOPS) во Рејкјавик, Исланд;
- Глобален форум на АФИ, Порт оф Спеин, Тринидад и Тобаго (AFI, Port of Spain, Trinidad & Tobago);
- Состанок на Техничкиот комитет на ИОПС, состанокот на Работната група на ОЕЦД за приватни пензии (OECD WPPP) и заеднички семинар на ОЕЦД, ИОПС и ИЦПМ (OECD, IOPS и ICPM) во Париз (јуни, 2014 година);
- Шеста конференција на Светската банка за пензија и заштеди – во Вашингтон, САД.

11. Соработка со институции и организации од земјата и од странство

Заради обезбедување на ефикасна супервизија и на регулатива на капитално финансираното пензиско осигурување, Агенцијата соработува со повеќе институции од финансискиот и пензискиот сектор, во земјата и во странство. Агенцијата има склучено вкупно 18 меморандуми за соработка, според кои договорните страни разменуваат искуства стекнати во полето на капитално финансираното пензиско осигурување, работењето на пензиските фондови, механизмите на супервизија на пензиските фондови и усвоената регулатива и правните мерки. Техничката соработка се состои од размена на документи, билатерална помош со цел, размена на искуства од заеднички интерес, како и соработка во полето на едукација, истражување, обуки и развој од заеднички интерес.

11.1 Соработка со институции од земјата

Во текот на 2014 година, продолжи редовната соработка на Агенцијата со институциите во земјава, со кои Агенцијата има склучено меморандуми за соработка, преку остварување работни средби за размена на искуства, преку учество на семинари и конференции и преку редовна размена на релевантни извештаи и податоци.

Агенцијата, во 2014 година, започна соработка со Природно-математичкиот факултет – Скопје заради овозможување на практична настава, пред сè, на студенти од Институтот за математика. Најпрво, претставници на Агенцијата, во просториите на Природно-математичкиот факултет, одржаа презентација за

работата на Агенцијата, а потоа во април, 2014 година, Агенцијата и Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, склучија и меморандум за реализација на практична настава на студентите.

Агенцијата учествува со свој претставник во работењето на работната група формирана заради воведување на Европски систем за статистика на интегрирана социјална заштита – ЕССПРОС, во Република Македонија. ЕССПРОС претставува методологија на собирање на податоци со цел да се обезбеди детален и кохерентен опис на социјалната заштита. Во работната група се вклучени сите релевантни институции кои се вклучени во процесот на обезбедување на бенефиции со цел покривање на одредени ризици, односно на потреби на населението. Работната група ги дефинираше шемите согласно кои, секоја институција ќе ги доставува релевантните податоци до Државниот завод за статистика кој, потоа, ќе ги испраќа до ЕУРОСТАТ. Заради уредување на процесот на доставување на ЕССПРОС-податоците, согласно активностите на работната група, во март, 2014 година, сите вклучени институции, вклучувајќи ја и Агенцијата, потпишаа меморандум за соработка со Државниот завод за статистика.

11.2 Соработка со институции од странство и со меѓународни организации

Во текот на 2014 година, продолжи редовната соработка со институциите во странство, со кои Агенцијата има склучено меморандуми за соработка преку остварување работни средби за размена на искуства, редовна размена на релевантни извештаи и податоци, како и комуникација и размена на информации по потреба, заради размена на супервизорски искуства и прашања поврзани со регулативата во релевантните земји.

Како членка на ИОПС – Меѓународната организација на супервизори на пензиски фондови, која има околу 50 земји-членки и набљудувачи од целиот свет, кои ги опфаќаат сите нивоа на економски развој и кои ги соединуваат сите типови на пензиски и системи на супервизија, Агенцијата редовно учествува на конференциите и ги користи материјалите и упатствата изготвени од ова тело, со цел размена на информации и искуства и следење на светските стандарди и позитивните практики во областа на супервизијата на пензиските фондови. Агенцијата ги следи и стандардите за супервизија на ИОПС со цел унапредување на квалитетот и на ефективностa на супервизијата на приватните пензиски фондови, со што ќе се засилат нивниот развој и оперативна ефикасност и ќе се овозможи сигурен извор на пензија. Исто така, Агенцијата редовно комуницираше со ИОПС и доставуваше информации, статистички податоци, коментари и одговори на прашалници, потребни за работните материјали и компаративните студии на ИОПС.

Во февруари, 2014 година, претставници на Агенцијата учествуваа на состанокот на Технички комитет на ИОПС и на семинарот за регулаторните и

супервизорски предизвици за пензиската индустрија во Исланд во Рејкјавик. Состанокот на Техничкиот комитет на ИОПС беше редовен состанок кој опфати поголем број теми и дискусии поврзани со проектите и со работните материјали на ИОПС. Претставниците на Агенцијата, на состанокот на Техничкиот комитет, одржаа презентација за супервизија, базирана на ризици во Македонија, која беше позитивно прифатена од сите учесници, со многу прашања и со дискусија околу супервизијата базирана на ризици. На семинарот беа опфатени следните теми: главни предизвици на исландскиот пензиски пазар, ризици кои произлегуваат од животниот век и супервизорските предизвици и странски инвестиции на пензиските фондови и ризиците поврзани со нив.

Исто така, во јуни, 2014 година, претставник на Агенцијата учествуваше на состанокот на Техничкиот комитет на ИОПС, на состанокот на Работната група на ОЕЦД за приватни пензии (OECD WPPP) и на заедничкиот семинар на ОЕЦД, ИОПС и ИЦПМ (OECD, IOPS и ICPM) во Париз. Состанокот на Техничкиот комитет на ИОПС беше редовен состанок кој опфати поголем број теми и дискусии поврзани со проектите и со работните материјали на ИОПС. На состанокот на Работната група на ОЕЦД за приватни пензии, главна тема беа пензиското штедење и финансиските олеснувања, улогата на приватните пензии како и ризикот од долговечност. Темата на заедничкиот семинар на ОЕЦД, ИОПС и ИЦПМ (OECD, IOPS и ICPM) беше: долгорочното инвестирање во инфраструктурата, предности и недостатоци.

Во јули, 2014 година, Агенцијата стана член на глобалната организација – Алијанса за финансиска вклученост (Alliance for Financial Inclusion), која претставува организација за креирање и за имплементација на политики за зголемување на пристапот до соодветни финансиски услуги. Агенцијата стана дел од категоријата на институции како специјален член и со тоа станува вториот член од Македонија во АФИ-мрежата, заедно со Народна банка на Република Македонија, која е во категорија на принципал-членови. АФИ-мрежата сега се состои од 118 члена и во неа членуваат централни банки и финансиски регулаторни институции од повеќе од 90 земји во развој. Со членувањето на Агенцијата во АФИ-мрежата се отвораат можностите за размена на знаење и информации кои се однесуваат на регулирање и креирање на политики и акти кои се однесуваат на заштита на интересите на поединецот со цел да се запознае со неговите предности, права, но и со обврските. На 4 јули, во просториите на Агенцијата, беше остварена средба на претседателот на Советот на експерти на Агенцијата, Булент Дервиши, со извршниот директор на Алијанса за финансиска вклученост, Алфред Ханиг (Alfred Hannig) и претседателот на Координациското тело на регулаторните институции во Македонија за финансиска едукација од НБРМ, Кристина Николовска, на којашто беше разговарано за идните активности на Агенцијата како дел од АФИ-мрежата. Како членка на АФИ, во септември, 2014 година, претставник на Агенцијата зеде учество на редовниот состанок на АФИ (AFI), глобален форум и конференција, на тема – глобална соработка, национални

цели, стекнување на луѓето со искуство и со знаење за правилно донесување на одлуки во Порт оф Спеин, Тринидад и Тобаго.

12. КРИТП-програма (TAIEX)

Канцеларијата за размена на информации за техничка помош (КРИТП) (TAIEX) претставува дел од Генералниот директорат „Проширување“ на Европската комисија и нуди услуги во вид на краткотрајна техничка помош за приближување, имплементација и спроведување на правните акти, вклучувајќи ја потребната административна инфраструктура. Основна функција на КРИТП (TAIEX) е пренесување на искуството од земјите-членки на Европската Унија, службите на Комисијата и од другите релевантни органи на европско ниво во земјите кориснички.

Агенцијата, во 2014 година, користеше експертска помош преку програмата на КРИТП (TAIEX) – студиска посета. Беа реализирани две студиски посети и тоа:

- Во период 17.2.2014 – 18.2.2014 година, студиска посета на Финансинспекционен (Finansinspektionen) – супервизор и регулатор на финансискиот пазар во Шведска. Целта на посетата беше размена на искуства во областа на супервизијата, на регулативата, со акцент на супервизијата на информатичките поставки.
- Во период 30.7. 2014 – 1.8.2014 година, студиска посета на Фајненшал енд капитал маркет комишн оф Латвија (ФКМК) (Financial and Capital Market Commission of Latvia/FCMC) – супервизор и регулатор на финансискиот пазар во Латвија. Целта на посетата беше размена на искуства заради обезбедување на ефикасна супервизија и регулатива, а беше ставен посебен акцент на управувањето со ризиците на пензиските фондови.

Целта на КРИТП-програмата (TAIEX) беше преку студиски посети да се овозможи приближување на македонското законодавство за капитално финансирано пензиско осигурување кон законодавството на ЕУ и дополнителна помош во институционалниот развој. Преку посетите и директното запознавање со структурата и со начинот на поставеноста на пензиските системи во Шведска и во Латвија, регулативата и начинот на кои се врши супервизијата во соодветната земја, претставниците на МАПАС разменија искуства и се здобија со познавања кои се од исклучителна важност за унапредувањето на работењето на МАПАС, особено за супервизијата базирана на ризик и за можноста за развивање на нови супервизорски алатки.

13. Ревизија за ИСО 9001:2008

Агенцијата, во декември, 2012 година, го имплементира ИСО 9001:2008 - стандардот. По имплементацијата на стандардот, Агенцијата започна со работа согласно усвоените процедури за управување со квалитет.

Во 2014 година, вработените во Агенцијата ги подобруваа процедурите во однос на измените на регулативата, како и заради усогласување со систематизацијата на работни места на Агенцијата. Сите процедури, донесени во 2013 година, беа ревидирани и усогласени согласно инструкциите дадени од Советот на експерти.

Исто така, беа спроведени две интерни проверки од страна на вработени во Агенцијата и едно преиспитување на усогласеноста по стандардот од страна на Советот на експерти.

Во декември, 2014 година, беше спроведена редовна надворешна ревизија од сертификациската кука ДАС, при што Агенцијата доби позитивна оценка за одржување на стандардот ИСО 9001:2008.

Претседател на Советот на експерти,

д-р Булент Дервиши